

Управління культури і туризму Черкаської облдержадміністрації
КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»
Черкаської обласної ради

Кращі сценарії бібліотек області: Вип. 16 / КЗ «ОУНБ імені Тараса Шевченка»; уклад. Л. С. Шумко. – Черкаси, 2011. – 24 с.

До 25-річчя Чорнобильської трагедії

Черговий випуск «Кращі сценарії бібліотек області» присвячений 25-й річниці Чорнобильської катастрофи. Містить матеріали Лисянської ЦРБ та Мошнівської сільської бібліотеки Черкаського РОМЦ БКР.

Подані сценарії при творчому опрацюванні можуть бути використані бібліотеками при проведенні заходів до річниці Чорнобильської трагедії, організації книжкових виставок, викладок художньої та публіцистичної літератури по даній темі.

Кращі сценарії бібліотек області

Вип. 16

Підготувала:
Редактор:
Відповідальний за випуск:
Комп'ютерний набір:

Л.С. Шумко
Г.С. Круглякова
К.С. Бугаєнко
Н. І. Кикоть

Черкаси - 2011

ЛЮДИ ПОЛИНОВОЇ ДОЛІ

Сценарій вечора

*Автор: Л.С. Момот, завідувачка відділу
обслуговування Лисянської ЦРБ.*

Оформлення зали: У глибині сцени дата: **1986**. На столі у чорних рамках портрети пожежників-ліквідаторів: Віктора Кібенка, Володимира Правика, Миколи Тищенко, Володимира Тишури. Трохи осторонь – портрет Леоніда Телятнікова. Біля кожного портрета – запалена свічка. На стенді – добірка творів про Чорнобильську трагедію: Л. Даєн «Чорнобиль – трава гірка»; В. Яворівський «Марія з полином у кінці століття»; Ю. Щербак «Чорнобиль»; Б. Олійник «Сім»; І. Драч «Чорнобильська Мадонна»; Л. Горлач «Зона»; С. Йовенко «Вибух» тощо.

Голос диктора:

«І велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип. І спала вона на третину річок та на водні джерела. А ймення зорі тій Полин... І стала третина води, як полин, і багато людей повмирало з води, бо згіркла вона.»

(Біблія. Об'явлення Івана Богослова).

Ведучий:

Чорнобиль... Це слово стало символом печалі й скорботи, символом трагедії, що сталася 26 квітня 1986 року. Тієї весняної ночі почалася Чорнобильська ера. Страшна стихія розверзла пащу атомної електростанції, і величезні невидимі хмари радіації попливли над землею.

1-й читець:

Струсонуло цілим світом,
В Страхоліссі перед світом,
Брязнув дуб тисячолітній –
Охнула земля.
Тільки – пилу мертва хмарка,
Та ще крук зловтішно каркнув...

Ведучий:

Після вибуху четвертий енергоблок перетворився на суцільну руїну: обпалений бетон, покривлена арматура, зруйновані стіни, купи цегли. А ще вчора нічого не віщувало біди. Приязно світило сонце. Сяяло чистотою високе і блакитне небо. Тихо несла Прип'ять свої води до Київського моря. Пахощі свіжої зелені заповнили стотисячне поліське місто. Так, був чудовий весняний день.

1-й читець:

Жорстока ноче,
О, яка ти довга!
В тобі, як крик і мука, вість одна...
Ті, що пішли в огонь,
Ввійшли у стогін і душу,
Болем зчорнену до дна.
І, може, стали ми від болю ближчі,
Четвертий блок заповнив думи вщерть...
Як відродить землі ясне обличчя,
Коли нічим не зупинити смерть?
Рахунок буде 904.
Всіх поіменно – у незабуття...
І буде суд, який поверне віру,
Та не поверне молоді життя...
Хто квітень наш отак підступно зрадив,
Що стільки горя, аж рида весна?
І хто тепер такій біді зарадить?!
Щоб жив Дніпро і щоб жила Десна.
І щоб, як завше,
Сад весняним шалом
Не як ілюзія - дививсь здаля, а істина.
Щоб стрілку не зашкалило
В дозиметрах, де зболена весна.

З. Кучерява

Ведучий:

Біда, що не мала ні кольору, ні запаху, зігнала з рідних місць тисячі людей. Вони залишили свої домівки, рятуючи себе і своїх дітей, покинули надбане майно, лишили батьківські могили.

2-й читець:

Розповзається радіація.
Починається евакуація. ...
А на трасі ревуть мотори.
Безупинно і вдень, і вночі.
Вертольоти над Київським морем
І над хатою, хоч кричи,
До сусіди – нічого не чути.
У повітрі огидний чад –
Це реактор не хоче заснути,
Світ урановий самосад
Смалить, димом отруйним пахне,
Дуже буйно цвітуть сади,
Але мертво, ні бджіл, ні птахів:
Скрізь, на всьому – тавро біди.
Уночі наче сяйво полярне
Ген на півночі мерехтить.
Там земля опромінює хмари –
Термоядерне сонце горить.
Там над Прип'яттю, пишуть газети,
Заливаються солов'ї.
Запозичили образ поетів
Журналісти знайомі мої.
Брешуть хлопці бадьоро й не каються -
Все прикрасити мастаки.
Там хіба що тріщить – захлинається
«Соловей – 2». Є прилад такий.
То колись голоси журавлів, а тепер
Будять нас вертольоти,
З першим променем сонця в небі
Гримить вертолїт,
А за ним цілі зграї, день новий
Нам дарують пілоти,
Знову хата двигить -
Благословить на світ.
Вертолїт, як символ птаха,

Символ дня і символ сонця.
А мирний атом - в кожную хату.
Символ часу - вільний стронцій.

Д. Кулиняк

Ведучий:

Першими до бою з непокірним реактором стали молоді пожежники.

Послухаймо записи з диспетчерського журналу.

Голос диктора:

26 квітня 1986 року.

1 год. 26 хв. Надійшло повідомлення про вибух на четвертому енергоблоці. Виїхали три машини.

1 год. 30 хв. Прибули до місця вибуху, видно вогонь, є руйнування. Передав Правик.

1 год. 34 хв. Подзвонив старшому лейтенанту Мельникову.

1 год. 40 хв. Надходить мастило на позначку 0. Подав чотири пожежні стволи. Передав Правик.

1 год. 56 хв. Дизельна четвертого блоку, пожежа. Передав Правик.

2 год. 00 хв. У наслідок вибуху частково зруйновано сухотруби. Підіймаю рукавну лінію. Правик.

2 год. 54 хв. Третій блок зупиняють. Направляють на блок гасити покрівлю. Сазонов.

3 год. 15 хв. Дуже заражена територія. Гасять зовні. Телятников.

3 год. 56 хв. Працюють ланки по 15 хвилин. Захаров.

4 год. 00 хв. У зоні працюють 17 автомобілів.

4 год. 40 хв. Прибула 9-та частина.

5 год. 00 хв. Прибула 11-та частина.

5 год. 13 хв. На блоці видно полум'я. Хмель.

5 год. 28 хв. Прибули пожежники з Вишневого.

5 год. 38 хв. У зоні працюють 18 машин, 50 осіб.

Ведучий:

Мить за миттю... Лише факти. Сухі цифри. Але скільки за ними внутрішньої напруги! Скільки відваги і самовідданості!

1-й читець:

Зойкнула земля чаїним криком:

- Сину, вбережи і захисти!
Вийшла мати із іконним ликом:
- Йди, синочку. Хто ж, коли не ти?..
Спалахнуло небо, впало крижнем:
- Сину, вборони і захисти!
Вийшла жінка з немовлятком ніжним:
- Йди, коханий. Хто ж, коли не ти?..

С. Йовенко

Ведучий (на фоні мінорної музики):

Володимир Правик, Віктор Кібенок, Микола Ващук, Василь Ігнатович, Микола Титенок, Володимир Тишура... наче козацький реєстр... усі шестеро – пожежники. Усі – герої.

Юнаки стисло розповідають про ліквідаторів і гасять свічки біля їхніх портретів.

1-й юнак:

Володимир Правик. Народився 1962 року в місті Чорнобилі Київської області. Українець. Одружений. Закінчив Черкаське пожежно-технічне училище. В органах внутрішніх справ з 1979 року. Був призначений начальником караулу ВЧП-2 з охорони АЕС. За зразкове виконання службових обов'язків і громадських доручень не раз заохочувався.

Під час ліквідації аварії на АЕС він правильно оцінив обстановку і вибрав вирішальний напрям боротьби з вогнем. Це сприяло запобіганню більш тяжких наслідків аварії. Виконуючи службовий обов'язок, В. Правик дістав високу дозу опромінення. Був госпіталізований до Москви. За мужність, героїзм і відвагу, за самовіддані дії при виконанні службового обов'язку під час ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС В. Правика присвоєно звання Героя Радянського Союзу -посмертно.

Журналістка Галина Ковтун створила книжку, назва якої – рядок з листа Володимира Правика до коханої: «Я писатиму тобі щодні...». За 4 роки і 4 місяці їхньої любові Володя надіслав своїй Надії 800 листів. Уривки з цих листів, уміщені в книжці, звучать як гімн коханню і вірності.

Голос диктора:

Я просто привид, безтілесний привид,
В якого, може, тільки очі є,

Що бачать стежку і шукають привід
Прийти опівніч під вікно твоє.
Знаходжу те вікно безпомилково
І в тихій умиротвореній мольбі
Тулю до вікон золоту підкову,
Що довго сяє місяцем тобі.
Ти не жахайся, лиха не накою.
Порт'єра спинить променистий шквал.
А ти, як можеш, відведи рукою
Від вікон цей розірваний овал.
Й видіння щезне, тихе і блаженне.
Бо...чи відомі привидам жалі?
Розтану.
Тільки й лишиться від мене
Роса пречиста на холоднім склі.

Н. Горик

2-й юнак:

Віктор Кібенок. Народився 1963 року в селі Іванкові Київської області. Українець. В органах внутрішніх справ з 1980 року. Працював пожежником ВЧП-2 з охорони Чорнобильської АЕС. Виявив себе сумлінним працівником. На пожежах діяв безстрашно і рішуче. Успішно поєднував службу з навчанням на заочному відділенні Черкаського пожежно-технічного училища. Після закінчення училища був призначений начальником караулу СВПЧ-6 з охорони міста Прип'яті. Брав активну участь у громадсько-політичному житті. Користувався авторитетом і повагою в колективі.

Під час ліквідації наслідків аварії усвідомлював явну загрозу життю, але сміливо і рішуче вів боротьбу з вогнем. Особистим прикладом В. Кібенок запалював підлеглих на самовіддане виконання наказів, бойових завдань. Забезпечив ліквідацію пожежі і тим самим запобіг більш тяжким наслідкам аварії. Дістав високу дозу опромінення, лікувався у спеціальній московській лікарні. Герой Радянського Союзу – посмертно. Віктор Кібенок так і не побачив свого сина, який народився після його смерті.

(Звучить музика)

3-й юнак:

Микола Ващук. Народився 1959 року в селі Велика Хайча Овруцького району Житомирської області. Українець. Освіта середня. В органах внутрішніх справ з 1982 року. З лютого 1985 року – командир відділення. При ліквідації виробничих аварій, пожежі, загорянь працював сміливо і рішуче, виявляючи розумну ініціативу. Користувався повагою в колективі.

Прибувши на місце аварії після вибуху четвертого реактора на чолі відділення, М. Ващук правильно оцінив обстановку й організував особистий вклад на виконання бойових завдань. Установив автодрабину між третім і четвертим енергоблоками. Його відділення проклало робочу рукавну лінію на покрівлю. Працюючи із стволом на великій висоті в умовах високого рівня радіації, температури й задимленості, особистим прикладом надихнув відділення на сміливі й самовіддані дії з гасіння пожежі. Завдяки рішучості й стійкості пожежників поширення вогню в бік третього енергоблоку було зупинено. Після тривалого впливу високого рівня радіаційного опромінення, теплового виділення та задимлення М. Ващук був виведений з бойової обслуги і госпіталізований.

(Звучить музика)

4- юнак:

Василь Ігнатенко. Народився 1961 року в селі Стрижжя Гомельської області. Білорус. Освіта середня. В органах внутрішніх справ з 1982 року. Командир відділення СПВЧ-6 з охорони міста Прип'яті. На пожежах і тактичних заняттях працював сміливо й рішуче. Правильно оцінивши обстановку на місці аварії 26 квітня, встановив пожежну машину між третім і четвертим енергоблоками, на великій висоті проклав рукавну лінію. Особистим прикладом вів за собою відділення на сміливі й рішучі дії з гасіння пожежі. Внаслідок тривалого впливу високого рівня радіаційного опромінення, теплового виділення й задимлення вибув з бойових рядів і був госпіталізований.

(Звучить музика).

5-й юнак:

Микола Титенок. Народився 1962 року у смт. Вільча Поліського району Київської області. Українець, одружений. Освіта середня. В органах внутрішніх справ з 1984 року. Сумлінно ставився до виконан-

ня службових обов'язків і громадських доручень. Виявляв ініціативу і кмітливість. Прибувши на місце аварії у складі чергового караулу о 1 годині 35 хв., М. Титенок приступив до гасіння пожежі. Незважаючи на небезпеку радіоактивного зараження, важкі умови, діяв сміливо й самовіддано, виявляючи при цьому професійну майстерність і відвагу. Поки вистачало фізичних сил, М. Титенок був на посту. Лікувався в спеціальній клініці Москви.

Голос диктора:

Син землі – не думав, що життя його останнє,
Прагнув жити і творив життя.
І таки пішов у вічність, у світання –
У вогонь, у землю – в небуття.

М. Сингаївський

6-й юнак:

Володимир Тишура. Народився 1959 року на станції Сєверна Гатчинського району Ленінградської області. Росіянин. Освіта середня. Працював вантажником, слюсарем. У СВГМ-6 з охорони м. Прип'яті сумлінно ставився до службових обов'язків і громадських доручень, виявляв у роботі кмітливість та ініціативу. На місці аварії у приміщеннях з боку пошкодженої частини реактора діяв сміливо і цілеспрямовано. В умовах радіації В. Тишура героїськи виконував бойове завдання. Коли прибули додаткові пожежні сили і засоби, у тяжкому стані був виведений із бойової обслуги і госпіталізований.

(Звучить музика).

Ведучий:

Відважними і героями, як відомо, не народжуються. Ними стають. Незважаючи на смертельну небезпеку, деякі пожежники виходили і вдруге, і втретє.

На п'яту ранку пожежу було ліквідовано. Ціною життя відважних.

2-й читець:

Ті, що згоріли в огні
В перші хвилини двобою,
Землю прикрили собою,
Як їх батьки на війні.
Не залишили пости,
Мужньо стояли у герці.

Пам'ятники їм вознести
Треба у кожному серці.

М. Луків.

7-й юнак:

О 1 год. 35 хв. на місце аварії у складі чергового караулу прибув **Леонід Телятников**. Майор Телятников народився 1951 року в селищі Введенці Кустанайської області. Росіянин. Закінчив вищу інженерну пожежно-технічну школу. З 1983 року – начальник ВПЧ-2 з охорони Чорнобильської АЕС, спеціаліст першого класу. Усвідомлюючи небезпеку радіоактивного зараження, він діяв сміливо і самовіддано, виявляв професійну майстерність і відвагу. Поки вистачало фізичних сил Л. Телятников був на бойовому посту і залишив його тільки тоді, коли почав непритомніти. Лікувався в Москві. За мужність, героїзм, виявлені під час ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, Л. Телятникові присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Помер у 2004 році.

1-й читець:

Коли зловісна блискавиця
Сторуко в серце у'ялась
І опалила ваші лиця,
І в танці дикому зайшлась,
Коли вже й хмари спопеліли
У знавіснілому вогні, –
Ви смерть приборкати зуміли
На тім, останнім рубежі.
Не віддали їй на поталу
Світанків наших ніжний щем,
Ви як один супроти стали,
Пекельним січені дощем.
У тій жорстокій веремії
Ви до кінця тримали бій
І пронесли свої надії
Крізь вогнецвіт усіх надій.
Шумлять жита, як і раніше,
Пливуть у небі літаки...

За вас історія допише
Суворі подвигів рядки.

В. Затворний

**На екрані - фото Чорнобильської АЕС
(до і після аварії)**

Ведучий:

Панорама АЕС. Знайомі корпуси. Градирня, труби. Перший блок, другий, третій. Над четвертим споруджено саркофаг. З вікна вертольота добре видно унікальну будову зі сталі й бетону. Це багатометрова ярусна стіна саркофага, що перекрыла завал реактора. А звідки, з яких народних глибин придбала ти назву сама, чорнобиль – трава Полинова? Може, нарекли тебе так за високе темнувато-буре стебло? *Чорна билина* – ось що чується у слові *чорнобиль*.

Билинонька, стеблинонька, чорна билиночка... Ой у полі билина, її вітер колише... Сам оставсь на чужині, як билина в полі... У скількох тужливо-журних піснях і думках оспівано стеблинку билиноньку!

А може, з далечі століть долинув до нас відгомін слів *чорна билиця, чорна бувальщина?*

Ведучий:

Минає 25 років від дня жахливої трагедії. І цього року погідного квітневого дня залунають церковні дзвони.

Голос диктора:

По кому плачуть дзвони?
По кожному із нас...
Це крик душі, це стогін,
Наш сум, наш біль, наш час.

М. Гаркава

Ведучий:

У цю скорботну годину пом'янімо тих, хто захистив нас і нашу землю ціною власного життя.

***Хвилина мовчання. Насамкінець лине класична
музика мінорного звучання.***

ЧОРНОБИЛЬСЬКІ ДЗВОНИ Вечір-спомин

*Автор: Н.М. Левченко, завідувачка
Мошнівської сільської бібліотеки
Черкаського РОМЦ БКР.*

Оформлення зали відповідно темі вечора.

Ведуча:

Є чорне золото, є чорний хліб.
Є чорний лебідь і лебідка чорна.
Та найчорнішим серед них усіх
Є все-таки Чорнобиль.
З Чорнобиля несеться чорний вітер,
І чорний біль торкається сердець.
І поросли на схилах чорні квіти.
І чорним став на цвинтарі чебрець.

Ведуча:

Для відкриття вечора-спомина запрошується сільський голова
А. Т. Чорновіл.

Ведуча: (На фоні «Місячної сонати»)

Чорнобиль... Слово це стало символом горя і страждань, покинутих домівок, розорених гнізд, здичавілих звірів. А ще не так давно це було звичайне містечко як і інші в Україні. Весною воно ховалось у свіжій зелені, вишневому та яблуневому цвіті. Влітку тут любили відпочивати кияни. Їхали звідусюди, щоб набратися здоров'я, подихати цілющим повітрям. Збирали гриби, ягоди, яких у місцевих лісах було чимало. Здавалося, що красу цього куточка українського Полісся ніщо й ніколи не затьмарить.

У 1971 році неподалік від Чорнобиля розпочали будівництво потужної атомної електростанції. На 1983 рік уже працювало чотири енергоблоки. Приступили до будівництва п'ятого. Згодом, за кілька кілометрів від станції, виникло місто. Його назвали Прип'ять – за назвою місцевої річки. Місто швидко розбудовувалось: відкривалися школи, дитячі садочки, лікарні, магазини... Це було місто-сад... І ніщо не віщувало біди...

(художній номер)

Ведуча:

Впала з неба додолу потривожена ангелом зірка.
Покотилась по обрію, збурила зоряну синь.
На душі стало сумно, на устах стало солоно-гірко,
Бо чорнобиль-трава – то полин.

(звучить набат)

Ведуча:

26 квітня 1986 року о 1 годині 23 хвилини 40 секунд, коли всі безтурботно спали, над четвертим реактором Чорнобильської атомної електростанції нічну п'ятьму розірвало полум'я. Мирна щаслива весна перестала існувати для жителів Полісся і безповоротно закінчилася ера «мирного атома».

(на фоні «Реквієма»)

Жилось легковажно.
Жилося безбрежно.
Та вибух дістав нас усіх –
Це – пожежа!

Ведуча:

Найпершим, у кого зупинилося серце в мить вибуху, був старший оператор Валерій Іванович Ходемчук, якому 4-й блок став і могилою, і пам'ятником. За ним незабаром помер на посту його друг, Володимир Миколайович Шашенок.

(запалюється свічка)

Ведуча:

Аварія на Чорнобильській атомній електростанції 26 квітня 1986 року стала найбільшою екологічною катастрофою ХХ століття. Подій могло не бути тієї ночі,
А скільки сили віддано й життів
За те, що хтось у чомусь поспішив.
Чорнобиль – тільки лиш маленька віха
Загрозливої для людей біди,
Він є відлунням ядерного віку,
Й, можливо, в нім майбутнього сліди...

Ведуча:

На момент аварії в реакторі знаходилися 200 тонн радіоактивного урану і плутонію. 3% радіоактивних матеріалів потрапило у навколишнє середовище. Вибух викликав велику пожежу, на гасіння якої були направлені пожежники з міста Прип'ять. Тільки завдяки їхньому подвигу, ціною їхнього життя вдалося уникнути ще більшої трагедії.

Ведуча:

Перший удар – на себе.
Перший вогонь – на себе:
Так одчайдушний Данко
Людям віддав своє серце.
Як же тут не згадати,
Поруч з ним не назвати –
Вас, що уміли серцем
Грізний вогонь спиняти.
Вам, хлопчики, герої-лейтенанти,
Володя Правик, Віктор Кібенок,
Героям понадлюдського горіння
Не буде забуття, бо день по дню.
Зближаючи тривожні покоління,
Знов молодість на лінії вогню.

Ведуча:

26 квітня, 5 година ранку. Ліквідовано пожежу всередині і на даху машинної зали.

26-30 квітня – викид радіоактивних речовин зі зруйнованого реактора і їх поширення на території Білорусії, України і Росії. За даними космічних спостережень радіоактивна хмара пройшла не тільки над країнами Європи, але й над районами Східного Сибіру, Азії, над Африкою, а потім досягла Північної Америки. Найпотужніше витікання і витрати радіоактивних продуктів спостерігалися у перші 2-3 доби після аварії.

На момент аварії на станції перебувало близько 200 працівників. Від радіоактивного опромінення в перші дні після катастрофи померло кілька десятків людей.

(запалюється друга свічка)

Ведуча:

Ніч 27 квітня. «Заглушені» перший і другий енергоблоки станції. Про те, що сталося в Чорнобилі, знало лише керівництво України, але потрібних заходів не було вжито.

27 квітня. Початок засипки аварійного реактора з вертольоту. З 27 квітня по 10 травня скинуто близько 5000 тонн піску, глини, свинцю, сполук бору, доломіту.

27 квітня. Ранок. Урядова комісія прийняла ухвалу про евакуацію населення міста Прип'яті. О 12 годині 10 хвилин по місцевому радіо передано повідомлення Прип'ятського міськвиконкому про евакуацію. Більше 1200 автобусів, 200 вантажівок, два дизель-поїзди, теплоходи дали змогу евакуювати 47 тисяч чоловік (у тому числі 17 тисяч дітей, 80 лежачих хворих) протягом 2,5 годин.

Ведуча:

На пустищі диким росте бузина,
Сіріє край поля хатина сумна.
Облуплені стіни, полин, спориші –
Не видно й не чути навкруг ні душі.
І тільки при місяці пізно вночі.
Коли над хатиною стогнуть сичі,
І вікна примарливим блиском горять, –
З сіней у світлицю крадеться, мов тать,
Якась неземна, потойбічна мара,
І груша в дворі завмирає стара.

Ведуча:

29 квітня. Весь персонал станції перебазований у піонерський табір «Казковий». Створено штаб ЧАЕС. За підрахунками фахівців викид радіоактивних речовин на Чорнобильській АЕС у 90 разів перевищував кількість відходів, що утворилися після вибуху атомної бомби над Хіросімою.

2 травня. У зв'язку з погіршенням радіаційної ситуації з 18 години почалася евакуація населення сіл 10-кілометрової зони (10 тисяч чоловік).

3 травня. Прибула і почала роботу група шахтарів з Донбасу й Тули. Їхнє завдання – створення під фундамент 4-го енергоблоку

160-метрового тунелю для бетонної плити під реактором із системою охолодження.

3 травня. На запрошення уряду до Москви прилетів доктор Гейл з бригадою лікарів. На кошти Арманда Хаммера були закуплені медикаменти на 600.000 доларів. 13-м постраждалим променевою хворобою були зроблені операції з пересадки кісткового мозку. Але це не допомогло витягнути людей з лап невидимого ворога. Разом з Володимиром Правиком працювали пожежники Микола Васильович Ващук, Василь Іванович Гнатенко, Віктор Миколайович Кібенок, Микола Іванович Титаренко, Володимир Іванович Тишура. Хай пам'ять про них буде вічна.

(запалюється третя свічка)

Ведуча:

4 травня. Початок евакуації населення в радіусі 30-кілометрової території України, Білорусії від реактора. З господарського обороту вилучено близько 190 тис. кв. км. (8,2% території України).

Ведуча:

За офіційними даними, в Україні вважають забрудненими території 16 областей, а такими можна вважати всі області України, у тому числі й столицю – місто Київ. Від аварії постраждало населення багатьох регіонів України, Білорусії, Росії. 160 тисяч чоловік із 170 населених пунктів змушені були залишити свої будинки і переїхати на нові місця проживання. Наслідки аварії негативно позначилися на здоров'ї 2,5 мільйонів людей. Чорнобильська катастрофа стала трагедією для людей, які були відселені із 30-кілометрової зони відчуження, і тих, хто, ризикуючи своїм життям і здоров'ям, рятував територію від радіоактивного забруднення і будував об'єкт укриття. Суворий екзамен тримали всі: пожежники, транспортники, будівельники, медики, спеціальні частини хімізахисту, вертольотчики та інші підрозділи Міністерства оборони, Міністерства внутрішніх справ. У ліквідації наслідків було задіяно до 600 тисяч осіб. Десятки тисяч з них стали інвалідами, багато померло.

(запалюється четверта свічка)

Ведуча:

Над Чорнобилем журавлі летіли –

З вірою вертались навесні.

Мов сніжниця, попелище біле

Розвівалося в рідній стороні.

Не було ні стогону, ні крику –

Тільки шелест виморених крил.

Журавлі несли печаль велику,

Наче тінь невидимих могил.

Ведуча:

Наші односельчани в ту страшну для людства годину також відгукнулися на клич про допомогу

(на фоні класичної музики зачитується список односельчан-ліквідаторів аварії)

Саме ви, дорогі наші односельчани, не жаліючи власного життя і здоров'я, ліквідували наслідки аварії на ЧАЕС. І скільки б не пройшло років, скільки б не змінилося покоління, ваші імена назавжди вкарбовані в пам'ять народу.

(художній номер)

Ведуча: (звучить реквієм)

Є ще один список в історії нашого села, «поминальний» список. Це ті люди, учасники ліквідації аварії на ЧАЕС, які, на жаль, не дожили до цього дня.

(зачитується список померлих односельчан)

І хай пам'ять про них буде вічна, як вічним є щорічне полум'я Чорнобильських поминальних свічок.

(Метроном. Звучить «Аве Марія»)

Ведуча:

Чорнобиль... Чорний біль нашої землі. Скільки б не минуло років, все одно це слово полум'янітиме чорним вогнищем скорботи. Назва ця, Чорнобиль, походить від назви різновиду гіркого полину чорнобилки. Спочатку так іменувалося давнє населення, потім – місто, а згодом і електростанція. Як грізне попередження була послана нам зірка Полин, і мало хто знав, що у Книзі книг – Біблії – говориться про полин і пов'язану з ним страшну катастрофу:

«... засурмив третій Янгол, – і велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип. І спала вона на третину річок та водні джерела. І

ймення зорі тієї Полин. І стала третина води, як полин, і багато людей повмирали з води, бо згіркла вона»

(Апокаліпсис)

Весна 1986 року стала легендою. Але й сьогодні дичавіє земля чорнобильська, хоча квітнуть і родять сади. Ніхто не споживає тих плодів, не йде до лісу за його цілющими дарами. Чорне коло невідомо скільки років залишається незагойною раною на лоні природи, закарбоване в серцях людей, які покинули обжиті домівки, могили своїх предків.

Ведуча:

Молитва.

О, зглянься на поклик, на смутні благання.

Невже ж на землі ми останні, останні?

Яка на роду на моєму провина?

І чим завинила маленька дитина?

Я голосно кличу тебе, покликаю: мій Боже!

Відлуння ж немає, немає...

Почуй моє слово і зглянься на мене:

Пошли хоч надію спасенну, спасенну,

Бо хто ж, окрім тебе, ще нам допоможе...

О Боже Великий, мій Боже... мій Боже...

Дай певність на радість, умнож наші сили,

Аби підняли ми обпалені крила.

Щоб швидше минувся час лиха й випроби.

Щоб змився дощами пекельний Чорнобиль...

Зміцни мою віру у завтрашню днину,

Щоб славив імення Господнє віднині...

(художній номер)

**При підготовці заходів радимо
використати літературу:**

1. Закон України Про загальні засади подальшої експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення зруйнованого четвертого енергоблока цієї АЕС на екологічно безпечну систему: прийнятий 11 грудня 1998 року № 309 – XIV // Уряд. кур'єр. – 1999. – 13 січ. – С. 10.

2. Закон України Про Загальнодержавну програму подолання наслідків Чорнобильської катастрофи на 2006-2010 роки: прийнятий 14 березня 2006 року № 3552: [Держ. програма дод.] // Уряд. кур'єр. – 2006. – 13 квіт. – С. 19-21.

3. Україна. Верховна Рада. Про проведення парламентських слухань на тему: «Сучасний стан та актуальні завдання подолання наслідків Чорнобильської катастрофи»: постанова Верховної Ради від 2 грудня 2010 року № 2733 // Уряд. кур'єр. – 2010. – 14 груд. – С. 13.

4. Україна. Президент (2010 - ; В.Ф. Янукович) Про заходи, пов'язані з 25-ми роковинами Чорнобильської катастрофи: указ Президента від 11 жовтня 2010 року № 937// Уряд. кур'єр. – 2010. – 20 жовт. – Орієнтир. - № 41. – С. 9.

5. Україна. Кабінет Міністрів. Про утворення організаційного комітету з підготовки та проведення заходів, пов'язаних з 25-ми роковинами Чорнобильської катастрофи: розпорядження Кабінету Міністрів від 10 листопада 2010 р. № 2082// Уряд. кур'єр. – 2010. – 7 груд. – С.12.

6. Янукович, В.Ф. Ми заплатили високу ціну: звернення Президента України Віктора Януковича з приводу Дня Чорнобильської трагедії // Уряд. кур'єр. – 2010. – 27 квіт. – С.2.

* * * *

7. Біль і тривоги Чорнобиля / [ред. М. Сорока; упоряд. Ю. Сафонов]. – К.: Київ. правда, 2006. – 287 с.: фотогр.

8. Відлуння Чорнобиля: Чорнобиль: 20 років по тому. – Полтава: АСМІ, 2006. – 84 с.

9. Губарев, В.С. Зарево над Прип'яттю: записки журналіста / В.С. Губарев. – М.: Мол. гвардія, 1987. – 239 с.

10. Загреба, М. Пропусти Чорнобиль кризь серце [Образотворчий матеріал]: фотокнига / М. Загреба. – К.: Спалах, 2002. – 119 с.
11. Екологічний вісник: № 3. квітень, 1990. - Черкаси: [Б. в.], 1990. – 8 с.
12. Иллеш, А. В. Репортаж из Чернобыля: записки очевидцев, комментарии, размышления / А.В. Иллеш, А. Е. Пральников. – М.: Мысль, 1988. – 169 с.
13. Ковалевская, Л. А. Чернобыль «ДСП»: последствия Чернобыля / Л.А. Ковалевская. – К.: Абрис, 1995. – 328 с.
14. Костін, І.Ф. Чорнобиль: Сповідь репортера [Образотворчий матеріал]: кн.-альбом. – К.: Мистецтво, 2002. – 320 с.
15. Площенко, В.Д. Кризь призму Чорнобиля: докум.-публіцис. нариси / В.Д. Площенко. – К.: Твім-інтер, 1998. – 230 с.
16. Проблеми Чорнобильської зони відчуження: наук.-техн. зб. Вип. 7. – К.: Наук. думка, 2001. – 239 с.
17. Черкаський біль Чорнобиля / упоряд. М. К. Онищук, В. М. Семенець. – Черкаси: Вид. Чабаненко Ю.А., 2006. – 166 с.
18. Черненко, А. Владимир Правик / А. Черненко. – М.: Политиздат, 1988. – 143 с.
19. Чернобыльская катастрофа и права человека: закл. акт независ. расслед. обстоятельств Чернобыльской катастрофы и ее последст. – К.: [Б.и.], 2003. – 34 с.
20. Чернобыль. Дни испытаний: книга свидетельств, стихи, очерки, рассказы, отрывки из романов, интервью/ сост. В.Г. Шкода. – К.: Радянський письменник, 1988. – 509 с.
21. Яворівський, В. Марія з полином у кінці століття: роман / В. Яворівський. – К.: Дніпро, 1987. – 191 с.

* * * *

22. Барановська, Н.П. Конференції до 20-річчя Чорнобильської катастрофи / Н.П. Барановська // Укр. іст. журн. – 2006. - №4. – С. 215 – 217.
23. Барановська, Н.П. Суспільний вимір Чорнобильської катастрофи/ Н.П. Барановська // Укр. іст. журн. – 2006. - № 2. – С.129 – 145.

24. Гладков, Г. Віддалені екологічні наслідки Чорнобильської аварії / Г. Гладков // Пожеж. безпека. – 2007. - № 12. – С. 36-39; 2008. - №1. – С. 40-43.

25. Горбачов, Б. Остання таємниця Чорнобильської катастрофи / Б. Горбачов // Дзеркало тижня. – 2010. – 24-29 квіт. (№16). – С. 1, 12.

26. Зірка «Полин» над Україною: [26 квітня 2006 р. – 20 років із дня аварії на Чорнобильській АЕС] // Календар знамен. і пам. дат. – 2006. - № 11. – С.45-49.

27. Международная конференция «Двадцать лет Чернобыльской катастрофы. Взгляд в будущее». Киев, Украина, 24-26 апр. 2006 г.: [выводы и рекомендации] // Екол. довідка та безпека життєдіял. – 2006. - №5. – С. 73-91.

28. Сисоева, Н.П. «Чорнобиль не має минулого часу»: [інформ. список літ-ри для організат. дит. читання] / Н.П. Сисоева // Історія України. – 2006. – квіт. (№13). – С. 21-23.

29. Собонович, Е. Ядерна енергетика і наслідки Чорнобильської катастрофи / Е. Собонович // Вісн. НАН України. – 2009. - №4. – С. 29-39.

30. Тишкевич, К. З нагоди 20-річчя Чорнобильської трагедії/ К. Тишкевич // Вісн. кн. палати. – 2006. - №4. – С. 24.

31. Шандра, В. Жовто-синій птах з Чорнобильською ознакою: стан ЧАЕС та нац. безпека в сфері ядерної енергетики / В. Шандра // Дзеркало тижня. – 2008. – 26 квіт.- 16 трав. (№ 16-17). – С.11.

Сценарії до дня Чорнобильської трагедії:

32. Чорнобильська трагедія – біль України: [сценарії] // Позакл. час. – 2010. - №3. – С. 119-126.

33. Що таке Чорнобильська аварія?: [сценарії] // Позакл. час. - 2009. - № 5-6. – С. 43-49, 111-113.

34. Титова, А.В. Чорнобиль: трагедія, подвиг, пам'ять/ А.В. Титова // Шкільна б-ка. – 2009. - №3. – С. 61-63.

35. Цап, Л.М. Реквієм Чорнобилю: усний журнал/ Л.М. Цап // Шкільна б-ка. – 2008. - №3. – С. 84-85.

36. Весна, отравленная страхом: чернобыльские заметки// Шкільна б-ка. – 2008. - №3. – С.86.

37. Чи знаєш ти, світе, як сиво ридає полин?...: сценарій // Позакл. час. – 2008. - №3. - С.50.

38. Бисько, Л.М. Дзвони Чорнобиля // Шкільна б-ка. – 2007. - №3. – С.82-89.

Чорнобильська трагедія знайшла своє відображення у віршах і піснях:

«А ще недавно раєм зватись варті» (К. Кутельмах);

«Діти Чорнобиля» (М. Луків);

«Дорога на Чорнобиль» (Б. Олійник);

«Дощ у зоні Чорнобиля» (М. Луків);

«Крик Чорнобиля» (Б. Олійник);

«Молитва» (П. Мовчан);

«Народичі» (М. Луків);

«Страждальна моя Україно» (сл. Г. Бідняка, муз. І. Тищенко);

«Чорний вітер» (сл. Г. Бідняка, муз. М. Тищенко);

«Чорнобильська зона» (сл. В. Крищенко, муз. Г. Тараненка);

«Чорнобиль» (Д. Павличко).

та багато інших творів.

Підписано до друку 15.02.2011 р.

Тираж 35.

Видавець: КЗ «Черкаська ОУНБ імені Тараса Шевченка»

18000 м. Черкаси вул. Байди Вишневецького, 8

Електронна адреса: ounb@library.ck.ua

Наук.-метод. відділ: method@nplu.org